

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO RY KURINPITOLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS 5 / 2020

Asia Hevosen sopimaton kohtelu

Vireille Kurinpitolautakunnassa
17.11.2020

Asianosainen X
Hevosen omistaja Y

1. Asian tausta

Kurinpitolautakunta on ottanut käsiteltäväkseen asian, joka koskee Z -tilaisuudessa tapahtunutta epäilyä hevosen sopimatonta kohtelua.

Asia on tullut vireille Kurinpitolautakunnassa Suomen Ratsastajainliitto ry:n tekemän pyynnön perusteella 17.11.2020.

2. Z -tilaisuudessa epäilty hevosen sopimaton kohtelu

Kurinpitolautakunnalle toimitettujen tietojen perusteella hevosta on kohdeltu sopimattomasti Z-yhdistyksen organisoimasta karsintatapahtumassa. Karsintatapahtuman on järjestänyt A/X ja se on pidetty opistolla B. Tuomareina ovat toimineet C ja D. Tilaisuuden ennakkotietojen mukaan tilaisuudessa noudatetaan SRL:n sääntöjä ja tavoitteena on hevosten kouluttaminen

3. Muu selvitys

Vireilletuloilmoitus Suomen Ratsastajainliitto ry:lle 7.10.2020
Käsittelypyyntö Kurinpitolautakunnalle 17.11.2020
Tapauskertomus tilaisuuden tuomareilta 20.10.2020
ELL Liisa Harmon lausunto 17.10.2020
Valokuvia hevosesta välittömästi irtohypytystilaisuuden jälkeen
X:n vastine 13.12.2020
Y:n kuuleminen 21.1.2021
Z -tilaisuuden ohjeita osallistujille ja esittely
Vastinepyyntö X:lle Y:n kuulemisen johdosta 18.2.2021

4. Tuomariston jäsenten selvitys

Tuomariston jäsenet C ja D ovat 7.10.2020 antaneet selvityksen SRL:lle. Selvityksen mukaan Z -karsintatilaisuuden jälkeen kävi ilmi, että Y:n omistamaa ja kasvattamaa 2-vuotiasta tammaa E oli kohdeltu koulutustilaisuudessa sopimattomasti X:n ja mahdollisesti opiston opiskelijoiden toimesta.

Selvityksessä tuodaan ilmi, että X:lla on ollut tilanteessa mukanaan opiston oppilaita, ja tilanne on ollut opetustilanne. Opiston oman tiedotteen mukaan X ohjaa nuoren hevosen kouluttamista ratsuhevosen peruskouluttamisen tutkinnon osissa sekä ammattitutkinnon ratsuttajalinjalla.

Lisäksi C on 20.10.2020 tuomariston jäsenen ominaisuudessa antanut tarkemman selvityksen tapahtumista. C:n antaman selvityksen mukaan C ja D olivat Z - tapahtumassa tuomaroimassa opistolla. Opiston puolesta tapahtumaa järjesti X/ A ja opiston opiskelijat. C ja D kävivät ennen tilaisuutta X:n ja tuolloin paikalla olleiden opiskelijoiden kanssa läpi sen, että omistajilta pitää kysyä haluavatko he apua hevostensa kanssa.

Tapahtuman aikana tuomarit C ja D ohjeistivat opiskelijoita useita kertoja käyttämään vähemmän raippaa ja raipan käytön suuntaa (ei edestäpäin). Osa opiston opiskelijoista oli alaikäisiä, osa hyvin kokemattomia hevosen käsittelijöitä.

Irtohypytyssosio oli järjestetty siten, että hevoset eivät päässeet koko alueelle vaan liikkuvat kujassa. Tilaisuus eteni siten, että estearviointiin aikaan hevonen päästetään irti kun se ohjataan esteille ja otetaan hyppyjen jälkeen kiinni. Hevosen takana kujassa on juoksutusraipan kanssa ihminen, joka tarvittaessa lähettää hevosen liikkeelle. Kujassa on kolme estettä ja estevälien kohdalla on kaksi avustajaa juoksutusraippoineen kujan ulkopuolella. He tukevat hevosta tarvittaessa. Hevonen juoksee hallia ympäri irti ollessaan askellajien arvioinnissa.

C:n ja D:n havaintojen mukaan avustajilla oli kädessään juoksutusraipat. Juoksutusraippa on noin 1cm paksu ja 1,8m pitkä päällystetty lasikuitutikku, jossa on samanmittainen, mutta ohut siima. Siiman nopeus on moninkertainen raipan nopeuteen. Siimalla saadaan aikaan ääniä, jotka saavat hevosen liikkumaan pois päin äänestä. Siiman napsahdus perustuu siihen, että sen kärkiosan nopeus ylittää äänen nopeuden. Tästä syystä osumista on miltei mahdoton nähdä, mutta lyöjä sen tuntee.

Y:n 2-vuotias tamma E tuli suoritukseensa jännittyneenä. Se käveli puomien yli ensin talutettuna ja sitten irti. Hevonen oli kuitenkin jännittynyt ja jarrutti, eikä edennyt kujassa ilman raipalla avustamista. Hevonen hyppäsi esteitä vain pieninä, sillä se ei alkanut edetä kujassa itsenäisesti. C:lle on kerrottu, että lähtiessään suorituksensa jälkeen hallista hevosenomistaja huomasi hevoseensa kohonneen turvonneita raitoja. Omistaja otti hevosesta tapahtumapaikan pihassa kuvat (4kpl), jotka on sittemmin toimitettu myös Kurinpitolautakunnalle. Kuvat on otettu ennen hevosen lastaamista kotimatkaa varten. Raidat ovat nousseet suorituksen jälkeen. Muutamassa raidoista oli hiekkaakin. Hevosella ei hallissa istuneen todistajan mukaan ollut turvonneita raitoja tullessaan maneesiin ja sen lähtiessä hallista sillä oli yksi raita vasemmassa kyljessä.

C ja D kuuluivat asiasta tapahtuman jälkeen samana iltana noin klo 22. Tuomarit eivät olleet huomanneet, että hevosta tosiasiallisesti lyötiin, mutta tuomareina he olisivat keskeyttäneet tilanteen, jos he olisivat ymmärtäneet, että avustajat todella lyövät hevosta.

C:n kertoman mukaan opiston vastineessa eläinlääkäri F kertoo raitojen mahdollisesti syntyneen hevosta lastatessa. C:n mukaan hevosen omistaja kertoi kuitenkin hevosensa menevän hyvin traileriin, ja että sitä ei tarvitse liinalla takaa auttaa. Liina myös on myös leveämpi kuin raippa.

5. Eläinlääkäri selvitys

Kurinpitolautakunnalle on toimitettu asiaan liittyvien asiakirjojen yhteydessä eläinlääkäri Liisa Harmon lausunto, joka on päivätty 17.10.2020. ELL Harmo on taustatarinan ja näkemiensä kuvioiden perusteella pyynnöstä lausunut seuraavaa.

ELL Harmon käsityksen mukaan kuvat juovista hevosen kyljissä, lautasen ja koiven alaosassa sopivat hyvin juokсутusraipan naruosan aiheuttamaksi. Jos hevosen takaviistosta raipalla lyödään, osuu raippa hieman pystyasennossa, mutta jatko-osa viistosti lonkkakyhmystä kohti kainaloa, juuri kuten yhdessä kuvassa. Jos lyödään enemmän takaa, on jälkikin vaakasuorempi, kuten yhdessä kuvassa hevosen lautasten alaosassa. Koivessa näkyvä jälki sopisi siihen, että naru on hetkellisesti kiertynyt sen ympärille. ELL Harmolle on näytetty video samasta tilaisuudesta, mutta toisesta hevosesta, paljastaa avustajien sijainnin, tämäkin täsmäisi ELL Harmon mukaan löydöksiin.

Niin ikään ELL Harmon lausuman mukaan, jos hevosta liinon avulla lastataan, syntyvät jäljet hiertyminä ja palovamman tapaisena jälkenä kankun takaosiin. Tällöin myös karvat useimmiten nousevat pystyyn tai katkeilevat, ja jälki on huomattavasti leveämpi. Pienellä osasta hevosia syntyy raipan kosketuksen jälkeen selvästi nouseva kohouma lyöntikohtaan. Tämä jälki usein syntyy minuuttien kuluttua. Tämä ei tapahdu kuin harvoille, eikä silloinkaan joka kerta. Kysymyksessä saattaa olla jonkinlainen allerginen reaktio, eli se ei paljasta lyönnin voimakkuutta, vain sen osuman.

6. Toimitetut valokuvat

Kurinpitolautakunnalle on toimitettu valokuvia hevosesta. Valokuvissa näkyy useita juovia hevosen molemmissa kyljissä, lautasessa ja koiven alaosassa. Juovat paikantuvat valokuvien perusteella molemmille puolille hevosta. Tältä osin voidaan tehdä se päätelmä, että avustajien sijoituessa kujan molemmille puolille, on enemmän kuin yhden avustajan täytynyt osua hevoseen. Joka tapauksessa osumia on hevosesta enemmän, kuin yksi.

7. Asianosaisen X:n vastine

X on antanut Kurinpitolautakunnan pyynnön johdosta vastineen 13.12.2020, joka on vastaanotettu 14.12.2020.

Vastineen mukaan tilaisuudessa on ollut opetustilanne koskien irtohypytyksiä. Valtakunnallisesti tilaisuuden virallinen järjestäjä on ZZ-yhdistys, ja tilaisuus oli karsintatapahtuma Z -sarjaan ja järjestäjänä karsintatapahtumassa on ollut

useamman vuoden kokemuksella tänäkin vuonna A/Z, yhteistyössä opiston ja ZZ-yhdistyksen kanssa. Käytännön järjestelyt X:n käsityksen mukaan hoiti A. Opiston toimesta saatiin tilat ja avustajat. ZZ-yhdistys, jonka sarja koko tapahtuma on, hoitaa tapahtumien ilmoittautumiset, maksut, palkinnot, tulokset, finaalin ja itse päättämänsä tuomariston paikalle.

Vuoden 2020 tilaisuus toimi samalla opiston oppilaille opetustilanteena, jossa oppilaat pääsivät tutustumaan tapahtumaan ja olemaan osana tapahtumajärjestelyä. Koska A/X on toiminut järjestäjänä karsinnoissa useamman vuoden ajan, opiston oppilaat saivat tilaisuudesta samalla hyvää harjoitusta. X jakoi itse oppilaille työskentelypaikat eri toimipisteisiin sen perusteella, mitä oppilaat ilmoittivat sen hetken osaamis- ja kokemustasostaan.

X on järjestänyt yrityksensä kautta nuorten hevosten irtohypytyksen -koulutusta ja valmisteluja monien vuosien ajan. Opiston oppilaille nuorten hevosten koulutusjaksoon kuuluvat irtohypytysoppitunnit, ja yhdistettynä näihin tilaisuuksiin oppilaat saavat kokemusta aidossa ympäristössä.

X oli ilmoituksensa mukaa tapahtumassa paikalla ohjaajan roolissa ja paikalla myös kyseisen hevosen suorituksen aikana. Ohjaajan roolissa hän opasti kaikki oppilaat henkilökohtaisesti työpisteisiinsä ja täsmensi opiskelijoiden tehtävät, jos heillä ei ollut aikaisempaa kokemusta vastaavassa tehtävässä.

Kaikille kujan olleille X täsmensi ensimmäisenä ja jo ennen tilaisuuden alkua, että vain pyydettyä avustetaan hevosta, muutoin omistajat ja heidän avustajansa hoitavat hevosen esittämisen itse. Toisena perusohjeena oli aina kuunnella tuomareiden ohjeita ja opastusta. X täsmensi oppilaille, että heidän tehtävänsä on saada hevonen ainoastaan esittämään arvosteltavat kohdat niin edukseen kuin kyetään järjestämään, ja lisäksi askellajeissa liikkumaan tuomariston toivomalla tavalla. Kolmas, oppilaille tärkein ohje koski turvallisuutta; Jos hevonen on estekujan päässä laukkaamassa "holtittomasti" kiinniottajaa päin (kohdassa, jossa se tulee pysäyttää), juoksutusraippaa on käytettävä voimakkaan äänen saamiseksi pamauttamalla ilmaan ja käyttämällä ääntä. X opasti, että vapaana juokseva hevosta ei saa missään tilanteessa päästää laukkaamaan ihmisen yli.

X:n näkemyksen mukaan minkäänlaisen väkivallan käyttöön oppilaita ei ohjata, sillä tähän on myöskin nuorten hevosten kohdalla painavat perusteet. Irtohypytystilanteista pyritään aina saamaan hevoselle luontainen ja mukava kokemus, ja erityisesti Z -tapahtuma on ensisijaisesti koulutustapahtuma tulevaisuutta varten.

X tuo esiin lopuksi, että hän työskentelee opistolla nuorten hevosten kouluttajana ja hänellä on työssä oppimassa nuorten hevosten koulutukseen suuntautuneita oppilaita.

X:n mukaan itse tilaisuudessa tilanne ei ollut missään kohtaa haastava tai mitenkään ongelmallinen. X:n käsityksen mukaan hevosen omistajakaan ei

välittömästi puuttunut tilanteeseen, eikä siten välttämättä nähnyt moitittavaa hevosensa kohtelussa tilanteessa. Myöskään kukaan muu läsnäolleista henkilöistä ei nähnyt kyseisenlaista käytöstä hevosta kohtaan. Kukaan läsnäolleista ei ole havainnut kyseisenlaisia ylilyöntejä, eikä kukaan myöskään huomioinut mukana olleissa hevosissa kujaan tullessa/sieltä poistuessa minkäänlaisia piiskausjälkiä. Kyseinen hevonen, sen käytös tai hevosen avustaminen ei noussut päivän muista suorituksista millään tavalla esille.

X:lta on pyydetty vastine 18.2.2021 lausua hevosen omistajan kuulemisen johdosta sen uhalla, että lausumatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista. X ei ole lausumaa toimittanut asetetussa määräajassa.

8. Hevosen omistaja Y:n kuuleminen

Hevosen omistaja on saanut 7.10.2020 C:n ja D:n viestin, ja omistajan mukaan asiat ovat menneet, kuten viestissä on esitetty.

Kuvien osalta omistaja haluaa korostaa, että kuvat on otettu tilaisuudessa välittömästi irtohypytyksen jälkeen. Hevosta ei ollut lastattu eikä yritettykään lastata ennen kuvien ottamista.

Irtohypytyksen osalta omistajalla ei ole ollut raippaa kädessään missään vaiheessa. Omistajalta kysyttiin, haluaako hän hevostaan autettavan kujassa, ja omistaja suostui tähän. Omistaja kuuli ääniä, jotka tulivat piiskan käytöstä. Ennen kujan ensimmäistä estettä oli useampi opiskelija "raipoittamassa" ja lisäksi ennen viimeistä arvosteluestettä oli sijoittuneena vielä X. Tilanne oli hektinen eikä hevosen omistaja nähnyt raipalla osumista. Jos omistaja olisi nähnyt, että raipoilla osuttiin hevoseen (eikä kyseessä ollut vain raipasta ilmaan lyötäessä lähtevä ääni), hän olisi välittömästi keskeyttänyt suorituksen ja kieltänyt jatkamasta.

Omistaja kävi kertomansa mukaan puhelinkeskustelun X:n kanssa tapahtunutta seuraavana päivänä. Omistajan käsitys on, että X oli puhelussa kertonut ohjeistaneensa oppilaita, että jaloille voi osua raipalla. Lisäksi omistaja oli kuullut, että X itsekin olisi osunut kerran raipalla hevoseen irtohypytyksen aikana.

Tilanne oli todella yllättävä ja jopa uskomaton, eikä tällaista pitäisi opettaa oppilaitoksessa. Oppilaita ei tulisi opettaa osumaan hevoseen raipalla. Jos tällaista asiaa opetetaan, kyseessä on omistajan näkemyksen mukaan toimintatapa, eikä niinkään yksittäinen tapahtuma tai vahinko.

Irtohypytyksen jälkeen omistaja ja hevonen menivät ulos maneesista. Ulkona omistaja rupesi katsomaan hevosta. Omistaja oli hämmästynyt, miten hevonen pystyi näyttämään tuolta ja otti välittömästi hevosesta sanotut valokuvat. Hevonen oli juuri tullut irtohypytyksestä ja oli aivan raidallinen.

Kotiin päästyään omistaja lähestyi ZZ-yhdistystä ja tiedusteli, mikä taho vastaa tästä. ZZ-yhdistyksen ensimmäinen kanta (ja myös opiston) oli, että tämä on jopa

lain vastaista toimintaa. Omistajalta myös pyydettiin opiston puolesta korvausvaatimus. Kun tämä asia myöhemmin meni opiston johtokunnalle, kaikki nämä aikaisemmat kannanotot muuttuivat. Omistajan käsityksen mukaan ZZ-yhdistyksen lopullinen kanta oli, että koska tapahtuneesta ei ole videota, niin mitään ei voida todisteellisesti osoittaa tapahtuneen.

Kukaan ei ottanut mitään vastuuta asiasta, mikä on omistajan käsityksen mukaan erittäin valitettavaa.

Omistaja tuo vielä esiin, että hevosen käytös on muuttunut kotona arempaan suuntaan. Erityisesti tämä ilmeni hevosta seuraavan kerran irtohypytyssä.

9. Keskeiset sovellettavat säännöt

KS I 2020 (kursiivilla ja erikseen ilmoitettuna sääntömuutos, joka astunut voimaan 1.1.2021 ja voi soveltua lieventävästi tapahtumaan)

1.4 SRL:n toimintasäännöt (TS), yleiset kilpailusäännöt (KS I) ja lajisäännöt (LS) sekä antidoping- ja hevosten lääkintäsäännöt koskevat kaikkia SRL:n kilpailujärjestelmän mukaisia kilpailuja. Kilpailutoiminnassa noudatetaan reilun pelin periaatteita. Tapaus, johon kilpailusäännöistä ei löydy ratkaisua, on pyrittävä ratkaisemaan sääntöjen hengen ja/tai FEI:n tai muiden, kotimaisten sääntöjen pohjana olevien kansainvälisten tai ulkomaisten sääntöjen mukaisesti.

Tulkinnanvaraisissa tapauksissa ratkaisun tulee olla mieluummin vapauttava kuin rankaiseva.

3.1 Kilpailusääntöjen sitomia ovat: kilpailuluvan lunastaneet kilpailijat sekä kilpailijat, jotka ilmoittautuvat SRL:n kilpailujärjestelmän mukaiseen kilpailuun, hevosen vastuuhenkilö, kilpailunjärjestäjät, toimihenkilölisenssin haltijat, valmentajalisenssin haltijat, kilpailuihin osallistuvien hevosten omistajat, jäsen seurat ja niiden jäsenet sekä kilpailun toimihenkilöluettelon mukaiset toimihenkilöt. Kilpailusääntöjen sitomia ovat myös, soveltuvin osin, muut kilpailupaikalla olevat, kilpailutapahtumaan aktiivisesti vaikuttavat henkilöt.

3.1 (2021) Näiden sääntöjen sitomia ovat myös, soveltuvin osin, muut kilpailupaikalla olevat, kilpailutapahtumaan aktiivisesti vaikuttavat henkilöt. (SRL:n sääntöjen, näiden kilpailumääräysten, SRL:n eettisten sääntöjen, SRL:n kurinpitösääntöjen ja muiden SRL:n hallituksen tai sen valtuuttaman elimen antamien määräysten ja päätösten alaisia ovat kaikki kilpailutoimintaan osallistuvat jäsenyhteisöt ja niiden toimihenkilöt ja jäsenet sekä ne henkilöt ja yhteisöt, jotka ovat kirjallisesti tai kilpailun järjestäjän erikseen määrittämällä tavalla joka on mainittava kilpailukutsussa, sitoutuneet noudattamaan edellä mainittuja sääntöjä tai lunastaneet SRL:n kilpailu-, toimihenkilö- tai valmentajalisenssin, hevosen vastuuhenkilö sekä ne henkilöt, jotka ovat kilpailleet ko.kilpailussa tai olleet urheilijan tai joukkueen taustahenkilöinä kilpailuissa. Näiden sääntöjen sitomia ovat

myös, soveltuvin osin, muut kilpailupaikalla olevat, kilpailutapahtumaan aktiivisesti vaikuttavat henkilöt.

45.2. SRL:n oikeusturva- ja kurinpitosääntöjen alaisia ovat: a) SRL, SRL:n jäsenet ja SRL:n organisaatioissa toimivat henkilöt; b) Kilpailutoimintaa harjoittavat yhdistykset, henkilöt ja yhteisöt; c) Jäsenseurojen jäsenet; d) Jäsenseurojen hallitusten ja johtokuntien ja näiden asettamien elinten jäsenet, toimihenkilöt ja hevosen vastuu- ja lisävastuuhenkilöt e) Ne henkilöt ja yhteisöt, jotka ovat kirjallisesti sitoutuneet noudattamaan näitä sääntöjä tai ovat lunastaneet esim. SRL:n kilpailu- tai toimihenkilölisenssin tai toimivat SRL:n toimeksiantotehtävässä; f) Voimassa olevan antidoping- ja hevosten lääkintäsäännösten alaiset henkilöt ja yhteisöt; g) Muut sellaiset henkilöt tai yhteisöt, jotka osallistumisellaan hyötyvät SRL:n alaisesta kilpailutoiminnasta.

50.5. SRL:lla on oikeus aloittaa kurinpitotoimet henkilöä tai henkilöitä kohtaan maksutta tapauksissa, joissa asia tai tapahtuma on omiaan saattamaan hevosurheilun ja erityisesti SRL:n huonoon maineeseen, tapauksissa koskien kilpailutulosten tai -tapahtumien manipulointia, vedonlyöntiä, seksuaalista häirintää, rasismia, korruptiota, lahjuksia tai hevosen sopimatonta kohtelua sekä kaikissa SRL:n sääntörikkomusasioissa.

Kilpailusääntöjen (Yleiset kilpailusäännöt KS I 2020) kohdan 42.2. mukaan hevosen sopimatonta kohtelua on hevosen liiallinen rasittaminen, kohtuuttoman ankara kurissa pitäminen ja kouluttaminen, liian kovakourainen käsittely sekä hoidon tarkoituksellinen tai välinpitämättömyydestä johtuva laiminlyönti.

Kohdan 42.3. mukaan hevosen sopimatonta kohtelua on kielletty kaikessa SRL:n alaisessa toiminnassa, mm. kilpailussa, valmennuksessa ja ratsastukseen liittyvässä harrastustoiminnassa.

Kohdan 42.4. mukaan hevosta ei saa kouluttaa, käsitellä tai pitää siten, että sen terveyttä tai hyvinvointia vahingoitetaan.

Kohdan 42.5. mukaan FEI:n vahvistamia ohjeita ja määräyksiä hevosen kohtelusta, kuten FEI:n Eettiset toimintaohjeet hevosen hyvinvoinnin edistämiseksi (liite 6.) on noudatettava kaikessa SRL:n alaisessa toiminnassa.

49.2. Kurinpitolautakunta voi määrätä seuraavat rangaistukset: a) Suullinen tai kirjallinen varoitus; b) Sakko, enimmäismäärältään 2.500 euroa yhteisöjäsenille ja 1.000 euroa henkilöjäsenille; c) Kilpailijan ja/tai hevosen tuloksen mitätöiminen; d) Toimihenkilön tai kilpailijan väliaikainen, määräaikainen tai elinikäinen kilpailu-, toimitsija- tai toimintakielto; e) Hevosen väliaikainen, määräaikainen tai elinikäinen kilpailukielto;

48 (2021) Kurinpitolautakunta voi määrätä seuraavat rangaistukset: a) Varoitus; b) Sakko, enimmäismäärältään 2 000 euroa henkilöille ja 20 000 euroa yhteisöille; c) Urheilijan/urheilijoiden ja/tai hevosen/hevosten luokan/luokkien tai koko kilpailun tuloksen/tulosten mitätöiminen; d) Tietyn toimielimen toimintakielto miksi tahansa

ajaksi; e) Henkilön tai hevosen toimintakielto miksi tahansa ajaksi aina elinikäiseen toimintakieltoon saakka;

Kohdan 57.1. a) mukaan rangaista voidaan sitä, joka rikkoo SRL:n voimassa olevia sääntöjä, määräyksiä tai päätöksiä, joita SRL:n sääntöjen nojalla annetaan.

Kohdan 58.1. mukaan rangaistusta määrättäessä voidaan ottaa huomioon lieventäviä tai koventavia seikkoja. Lieventävinä seikkoina voidaan huomioida muun muassa teon tahattomuus, tekijän kokemattomuus tai nuori ikä. Koventavina seikkoina voidaan huomioida muun muassa teon tahallisuus, toistuvuus, tekijän asiantuntemus, teosta toiselle osapuolelle, organisaatiolle tai ratsastusurheilulle koituva haitta, teosta koituva hyöty tekijälle sekä teon yleinen moitittavuus. Kaikkien asiaan vaikuttavien asioiden ohella on muun ohella seuraaville seikoille annettava merkitys rangaistusta mitattaessa:

c) Täyttikö teko tai laiminlyönti hevosen sopimattoman kohtelun tunnusmerkistön?

f) Oliko teko tai laiminlyönti tahallinen?

Kohdan 58.2. mukaan tulkinnanvaraisissa tapauksissa ratkaisun tulee olla mieluummin vapauttava kuin rankaiseva.

[Kohdan 59.1. mukaan suullinen tai kirjallinen varoitus on sopiva rangaistus sellaisista tahattomista ja pienistä rikkeistä, joiden seuraamukset jäävät vähäisiksi.

Kohdan 59.2. mukaan sakko on sopiva rangaistus erityisesti niissä tapauksissa, joissa tekijä on toiminut huolimattomasti.]

Kohdan 61.1. mukaan hevosen sopimaton kohtelu on aina kiellettyä kilpailussa tai kilpailun ulkopuolella ja siitä voidaan määrätä sakko aina 7.500 euroon saakka ja/tai kilpailu-, toimitsija- tai toimintakielto vähintään kolmesta (3) kuukaudesta aina elinikäiseen kieltoon. (---) Hevosen sopimatonta kohtelua on esimerkiksi: a) Tahallinen kivun aiheuttaminen; (---), b) Voimakeinojen käyttö ja/tai liiallinen kuritus; (---)

KS I Liite 6 FEI:n eettiset säännöt hevosen hyvinvoinnin edistämiseksi, mukaan FEI edellyttää, että kaikki kansainvälisen ratsastusurheilun osapuolet noudattavat FEI:n eettistä ohjeistoa ja tunnustavat ja hyväksyvät sen, että hevosen hyvinvointi on aina ensiarvoisen tärkeä. Kilpailulliset tai kaupalliset syyt eivät koskaan saa mennä hevosen hyvinvoinnin edelle. Muun ohella seuraavat seikat ovat erityisen tärkeitä:

Kohdan 1. Yleinen hyvinvointi, valmennus- ja koulutusmenetelmiä koskevan kohdan b) mukaan hevosia saa valmentaa/kouluttaa ainoastaan tavalla, joka vastaa niiden fyysisiä kykyjä ja kehitystasoa eri lajeissa. Niihin ei saa käyttää menetelmiä, jotka aiheuttavat huonoa kohtelua tai pelkoa.

10. Asian arviointi

Kyseinen tilanne on tapahtunut vuonna 2020, jolloin noudatettavaksi tulevat säännöt KS I 2020. Mikäli kyseinen sääntökohta on katsottu lieventyneen sääntöjen KS I 2021 mukaan (voimassa 1.1.2021 alkaen), uusia säännöksiä on sovellettu johtuen lievemmän lain periaatteesta.

Z -koulutustilaisuuden ohjeissa ja esittelyssä on ilmoitettu, että tilaisuuteen sovelletaan SRL:n sääntöjä. Näin ollen asia on arvioitavissa SRL:n sääntöjen mukaisesti sekä käsiteltävissä Kurinpitolautakunnassa niiltä osin, kuin Kurinpitolautakunta on sääntöjen puitteissa toimivaltainen asiaa käsittelemään.

Hevosen sopimaton kohtelu

Asiassa on ensin ratkaistavana kysymys siitä, onko hevosta kohdeltu sopimattomasti. Asiassa on Kurinpitolautakuntaan toimitettu selvityksiä sekä valokuvia, jotka on otettu kerrotun mukaisesti ennen hevosen lastaamista. Eläinlääkäri on toimittanut asiassa oman lausuman.

Kurinpitolautakunta pitää näytettynä, että hevosessa on havaittu juoksutusraipan jälkiin sopivat löydökset, jotka on todettu hevosessa välittömästi Z -tapahtuman irtohypitysosion jälkeen. Jälkiä on useita ja ne ovat havaittavissa eri puolilla hevosen kehoa hevosen molemmilla puolilla. Kyseessä on siten ollut useampi, kuin yksi raipanosuma.

Kurinpitolautakunnalle toimitetuista lausumista ilmenee yhteneväinen näkemys siitä, että irtohypityskujassa avustajilla oli käytössään juoksutusraipat. Raipanlyöntien voimakkuudesta ei ole mahdollista lausua muuta, kuin että raippa on osunut hevoseen. Jäljen voimakkuuden voi selittää ELL Harmon lausuman mukaisesti nk. allerginen tms. reaktio, joka ei kuitenkaan korreloi lyönnin voimakkuuden kanssa.

Kurinpitolautakunta on aikaisemmassa ratkaisukäytännössään katsonut, että hevosen hyvinvoinnin tulee olla etusijalla kaikessa SRL:n alaisessa toiminnassa. Hevosen sopimaton kohtelu on kiellettyä syystä riippumatta. SRL:n lisäksi FEI edellyttää, että kaikki kansainvälisen ratsastusurheilun osapuolet noudattavat FEI:n eettistä ohjeistoa ja tunnustavat ja hyväksyvät sen, että hevosen hyvinvointi on aina ensiarvoisen tärkeä.

Raipanlyöntien on katsottava aiheuttaneen koulutustilaisuudessa hevoselle ainakin jossain määrin kipua ja ainakin toistuvuutensa vuoksi pelkoa. Edellä kuvattu hevosen käsittely ei edistä hevosen terveyttä ja hyvinvointia, eikä koulutustilaisuudeksi luokitellussa tilaisuudessa tulisi missään nimessä käyttää sopimattomia koulutusmenetelmiä. Kyseessä ei myöskään raipanlyöntien lukumäärä huomioon ottaen ole ollut tilanne, joka on aiheutunut hetken mielijohteesta tai pelkästään yhden toimijan toimesta.

Hevosta on näin ollen kohdeltu sopimattomasti Kilpailusääntöjen (Yleiset kilpailusäännöt KS I 2020) kohtien 42.2 ja 42.4. sekä Yleisten kilpailusääntöjen liitteen 6, FEI:n eettiset säännöt hevosen hyvinvoinnin edistämiseksi, vastaisesti.

Selvyyttä ei ole siitä, kuinka vakavaa sopimaton kohtelu tosiasiallisesti on ollut. Oletuksena kuitenkin on, että hevoseen on osuttu juoksutusraipalla useita kertoja. ELL Liisa Harmon lausunnon perusteella osumien voimakkuudesta ei voida varmistua. Kukaan läsnäolija ei ole havainnut raipanlyöntien osumista hevoseen, mutta jälkien perusteella on selvää, että hevoseen on osuttu raipoilla. Havaintojen puute tukee sitä näkökulmaa, että osumat eivät ehkä ole kuitenkaan olleet kovin voimakkaita. Raipanlyöntien määrä huomioiden kyseeseen tulee kuitenkin jopa kohtalaisen vakava hevosen sopimaton kohtelu huomioiden myös sen, että raipanlyönnit ovat tapahtuneet koulutustapahtumassa.

Kysymys siitä, kuka tai ketkä ovat kohdelleet hevosta sopimattomasti

Ratkaistavana on myös kysymys siitä, onko joku menetellyt SRL:n kilpailusääntöjen vastaisesti kohtelemalla hevosta sopimattomasti.

Kurinpitolautakunnalle toimitettujen selvitysten perusteella ei ole mahdollista määrittellä sitä, kuka tai ketkä tarkalleen ottaen ovat raippoja tilaisuudessa käyttäneet kyseiseen hevoseen osuen. Tilaisuudessa on ollut lukuisia opiston opiskelijoita avustajina, ja näiden avustajien kädessä olleet raipat ovat voineet osua hevoseen. Kysymys tosiasiallisesta toimijasta on siten sellainen, että luotettavaa selvitystä tästä ei ole saatavissa Kurinpitolautakunnan käytettävissä olevin keinoin. Kurinpitolautakunta ei pysty käytössään olevin keinoin tarpeellisella varmuudella ja luotettavuudella selvittämään, ketkä hevoseen ovat osuneet.

Ainoa epäiltyjen tekijöiden joukko on joukko opiston opiskelijoita, jotka ovat olleet opintoihinsa liittyvässä opetustapahtumassa samalla, kun hevoseen on osuttu juoksutusraipalla tai raipoilla. Asiassa on esitetty niin ikään selvitystä, että X olisi voinut myös raipalla osua hevoseen.

Opiskelijoiden ohjaajana koulutustilaisuudessa, joka on myös luokiteltu opetustapahtumaksi, on toiminut X. X on ilmoituksensa mukaan työskennellyt opistolla nuorten hevosten kouluttajana ja vastannut opetustapahtumasta sekä kyseisen tapahtuman järjestämisestä ollen itse paikalla ja ohjeistamassa ainakin osin ilmeisesti alaikäisiä opiskelijoita.

Kurinpito suhteessa tapahtumaan

Z – karsintatapahtuman osalta on ilmoitettu, että tapahtumaan sovelletaan SRL:n sääntöjä. Tapahtuman järjestäjän katsotaan tulleen tästä tietoiseksi.

Kilpailusääntöjen KS I 2020 sitomia ovat sääntöjen mukaan kilpailunjärjestäjät. Kilpailusääntöjen sitomia ovat myös, soveltuvin osin, muut kilpailupaikalla olevat, kilpailutapahtumaan aktiivisesti vaikuttavat henkilöt. 1.1. 2021 voimaan tulleiden kilpailusääntöjen KS I 2021 mukaan puolestaan kilpailusääntöjen sitomia eivät ole

nimenomaisesti mainittuna kilpailunjärjestäjät, vaan 2021 sääntöjen sääntökohdan mukaisesti "sääntöjen sitomia ovat myös, soveltuvin osin, muut kilpailupaikalla olevat, kilpailutapahtumaan aktiivisesti vaikuttavat henkilöt".

Niin ikään KS I 2020 sääntöjen kohdan 42.3. mukaan hevosen sopimaton kohtelu on kielletty kaikessa SRL:n alaisessa toiminnassa, mm. kilpailussa, valmennuksessa ja ratsastukseen liittyvässä harrastustoiminnassa. Uusien, vuonna 2021 voimaan tulleiden sääntöjen ei katsota olennaisesti muuttavan tätä kohtaa.

Tapahtuman on järjestänyt saatujen selvitysten perusteella A/X. X on myös valvonut samalla opetustapahtumaa. Vastuu opiskelijoiden toiminnasta on toki opiskelijalla itsellään etenkin, kun ilmeisesti kyseessä olevat opiskelijat ovat olleet joko täysi-ikäisiä tai lähellä tätä ikärajaa. Kuitenkin osaltaan tilaisuuden järjestäjän olisi tullut ohjeistaa käyttämänsä avustajat oikeaan menettelyyn koulutustilaisuuteen osallistuvien hevosten kanssa toimiessa. Tilaisuuden järjestäjän olisi tullut huolellisesti ohjeistaa avustajia siitä, että hevosta ei tule lyödä raipalla sen suorittaessa koulutustehtäväänsä. X on siten tilaisuuden järjestäjänä ja oppilaiden ohjaajana ainakin osittaisessa vastuussa siitä, että hevosta on kohdeltu sopimattomasti, vaikka sopimattoman kohtelun on voitu katsoa pääasiallisesti johtuneen avustajan/avustajien menettelystä. Selvitetyksi on myös katsottava, että tilaisuuden tuomarit C ja D olivat ilmoituksensa mukaisesti joutuneet useaan otteeseen kyseisessä tilaisuudessa ohjeistamaan avustajia raipan käytöstä, nimenomaan raipan käytön vähentämisen tarpeesta sekä käytön suunnasta.

Näiden asiainhaarojen vallitessa tässä tilanteessa Kurinpitolautakunta katsoo, että X:lle on määrättävä asiassa rangaistus avustajien valvontavastuun laiminlyönnin johdosta. Rangaistusta määrättäessä huomioidaan poikkeukselliset olosuhteet, eli tosiasiallisten tekijöiden jääminen ratkaisematta ja se poikkeuksellinen seikka, että X:n vastuu perustuu laiminlyöntiin ohjeistuksessa, eikä niinkään X:n aktiiviseen hevosen sopimattomaan kohteluun.

Kurinpitolautakunta katsoo, että X:lle on määrättävä kirjallinen varoitus hänen laiminlyöntinsä johdosta. X:lla olisi ollut asiantuntijuutensa, kokemuksensa sekä asemansa johdosta velvollisuus estää tilanne ohjeistamalla nuoria opiskelijoita toimimaan toisin (olemaan osumatta raipoilla hevosiin) tapahtumassa, joka on ollut nimenomaan nuorten hevosten koulutustilaisuus.

Kurinpitolautakunta ei määrää muita seuraamuksia asiassa ja pitää varoitusta tässä tapauksessa kohtuullisena rangaistuksena näissä olosuhteissa. Ankaramman rangaistuksen määrääminen olisi johtanut kohtuuttomuuteen sen johdosta, että tosiasiallisten tekijöiden selvittäminen ei ole Kurinpitolautakunnan käytössä olevin keinoin mahdollista.

Moraalisena seikkana Kurinpitolautakunta tuo vielä esiin sen, että jokaisen hevosalan toimijan, oli kyse sitten yhdistyksestä, seurasta, kilpailunjärjestäjästä tai muusta tahosta, tulisi aktiivisesti pyrkiä ottamaan vastuu sekä selvittämään

tilanteet, joissa tuodaan esiin epäily hevosen sopimattomasta kohtelusta. Hevosen sopimattomaan kohteluun tulee aina puuttua asian vaatimalla vakavuudella.

11. Päätöksen voimaantulo ja valitusosoitus

Tämä päätös tulee voimaan, kun se annetaan tiedoksi suullisesti tai kirjallisesti asianosaisille, mikäli tiedoksianto on mahdollista. Jos tiedoksianto ei voida tehdä, päättävän elimen tulee erikseen määrätä päätöksen voimaantulon aika.

Kurinpitolautakunnan päätöksistä voi valittaa Urheilun oikeusturvalautakunnalle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta sen mukaan kuin siitä on Urheilun oikeusturvalautakunnan säännöissä erikseen määrätty. Urheilun oikeusturvalautakunta on riippumaton ja puolueeton valtakunnallinen oikeussuojaelin, jonka tehtävänä on antaa ratkaisuja urheilua koskeviin valituksiin. Henkilön tai yhteisön, joka valittaa Urheilun oikeusturvalautakunnalle, on toimitettava SRL:lle yhteenveto niistä seikoista, joihin valitus perustuu.

Päiväys ja allekirjoitus

Helsingissä 31.3.2021

Lavosen esityksen pohjalta ratkaisseet:

Puheenjohtaja Miia Lavonen AA, OTM, Hanna Hovi OTM, Minttu Sasi OTK ja Tiina Virtanen OTK, VT